

POMOŽNI LIST 3 ZA UČITELJE

Napov lov na nevarnosti:

prva učna ura – prepoznavanje tveganj in nevarnosti

Napo pri ... tveganjih opravih

„Napo pri tveganjih opravih“ je kratek film o nevarnostih in tveganjih, ki se jim izpostavljam pri delu, o nujnosti pravilne ocene tveganja ter o tem, kako zagotoviti varnejše in bolj zdravo delovno okolje. Film govori o tveganju in nekaterih najpogostejših nevarnostih, ki prežijo na delovnem mestu, ter o nujnosti da „se ustavimo, premislimo in nato ukrepamo“.

Film poskuša razložiti razliko med različnimi oblikami posredne in neposredne nevarnosti, pokazati, kako jih zmanjšamo ali preprečimo, in vse naštetu nazorno prikazati na praktičnih primerih ter s tem prispevati k boljšemu razumevanju tega, kaj pomeni „nevarnost“.

Ocena tveganja

Naš cilj je čim izčrpnje in razumljiveje razložiti, kaj pomeni oceniti tveganje in kako pomembno je to za preprečevanje nesreč ali ogrožanja zdravja pri delu.

Posebej želimo:

- Razložiti razliko med posredno in neposredno nevarnostjo,
- Nuditi uvodno razlago o tem, kaj je ocena tveganja,
- S primeri ponazoriti, kar želimo povedati,
- Povezati teorijo s prakso.

Zakaj je potrebna ocena tveganja?

Ocena tveganja je osnova upravljanja varnosti in zdravja pri delu ter je ključna za zmanjševanje števila delovnih nesreč in poklicnih obolenj. Če je dobro izvedena in ji sledijo ustrezni ukrepi, lahko bistveno pripomore k večji varnosti pri delu, k boljšemu zdravju zaposlenih in s tem tudi k večjemu delovnemu učinku.

Kaj je ocena tveganja?

Ocena tveganja je premišljeno ocenjevanje vsega, kar bi lahko ogrozilo varnost ali zdravje zaposlenih. Je sistematičen pregled vseh vidikov dela in vključuje:

- Identifikacijo vsega, kar lahko povzroči poškodbe ali ogrozi zdravje zaposlenih,
- Oceno, ali je nevarnost oz. tveganje možno preprečiti, in če to ni možno,
- Opredelitev zaščitnih ukrepov, ki jih je treba uvesti, da se tveganje ustrezno nadzoruje.

Med značilnimi tveganji na delovnem mestu (od katerih so številna prisotna tudi na domu) so:

- Električna,
- Požar,
- Orodja, še posebej rezalna, kot so rezila in noži,
- Stroji,
- Zdrs, padec z lestve ali stopnic, padec z višine (n. pr. z odra ali strehe),
- Transport (tveganje za vozila, voznike ali pešce),
- Kostno-mišična obolenja kot posledica premeščanja težkih bremen, obračanja in vrtenja, drže (n. pr. zaradi dela pred zaslonom), ponavljajočih se gibov (n. pr. za tekočim trakom),

- Kemikalije – neposredna poškodba zaradi vdihavanja, opekline ali razdražena koža in dolgoročne posledice, kot so rak, bolezni dihal in alergije,
- Biološka tveganja – bakterije, glivice ali virus, n. pr. v bolnišnicah, laboratorijih za medicinske analize, slabo vzdrževanje klimatskih naprav,
- Hrup, vibracije, lasersko sevanje, ionizirajoče sevanje, elektromagnetna polja, UV-žarki itn.

Napovi filmi vsebujejo številne prizore, ki se lahko uporabijo za predstavitev večine teh tveganj.

Pristop petih korakov za pravilno oceno tveganja

Ta učna ura se osredotoča na prva dva koraka v oceni tveganja, prepoznavanje tveganj in nevarnosti ter ocenjevanje in prednostno razvrščanje tveganj. Ostale tri korake obravnava druga učna ura Napovega Lova na nevarnosti.

3. korak – določanje preventivnih ukrepov, 4. korak – ukrepanje ter 5. korak – opazovanje in pregledovanje so vključeni v drugo učno uro Napovega lova na nevarnosti z naslovom Ukrepanje in preprečevanje.

1. korak: identifikacija tveganja in oseb, ki so izpostavljeni nevarnosti

Zapomnite si: nevarno je lahko vse – od delovnih materialov do delovnih postopkov, ki nam potencialno lahko škodujejo.

Tu je nekaj namigov, kako se lotiti zadeve oziroma na kaj moramo biti pozorni:

- Sprehodite se naokoli in ugotovite, kje vse bi se lahko poškodovali,
- Sprašujte ljudi, ki se tam nahajajo oz. delajo, na kakšne težave so naleteli,
- Bodite pozorni na dolgoročna tveganja, ki jih prinaša izpostavljenost hrupu in škodljivim snovem, kakor tudi na neposredno nevarnost zdrsa ali padca.

Za vsako tveganje posebej jasno opredelite, kdo vse je lahko ogrožen. Identificirajte oz. poimenujte skupine ljudi, ne posameznikov, recimo: „trgovine“, „knjižnica“ ali „mimoidoči“. Nekatere skupine so bolj ogrožene od drugih, denimo gibalno ali kako drugače ovirani posamezniki, majhni otroci ali starejši ljudje (glej 2. prizor Opredeli neznano v filmu Napo pri tveganjih opravilih).

2. korak – Ocenjevanje in prednostno razvrščanje tveganj

Zapomnite si: tveganje je možnost, velika ali majhna, da se nekdo ponesreči oziroma nehote poškoduje.

Naslednji korak je ocenitev tveganja, ki izhaja iz vsake posamezne nevarnosti. Premislite:

- Kako verjetno je, da tvegano ravnanje pripelje do nesreče oziroma poškodbe?
- Kako resne so lahko poškodbe?
- Kako pogosto in koliko delavcev je izpostavljenih takšnemu tveganju?

V večini primerov zadošča za oceno tveganja na delovnem mestu že enostavna, premočrtna presoja in delovanje, ki ne zahteva posebnih visoko strokovnih znanj. Tu imamo v mislih delovna okolja z nizkim tveganjem in lahko prepoznavnimi splošnimi nevarnostmi. Tveganja nato razvrstimo po tem vrstnem redu.

Absolutno prednost imajo tveganja, ki imajo za posledico resne nesreče (n. pr. padec z višine), in tista, pri katerih obstaja velika verjetnost za povzročitev nezgod (n. pr. drseča ali poškodovana tla) (glej prizor Oцени tveganje! v filmu Napo pri tveganjih opravilih).

Tabela A

Tveganje	Film	Prizor
Prometne nesreče		
Nevarnost trka	Napo v varno na gradbišču	6. Vsakomur svojo pot
Naglica ali slaba koncentracija	Napo v čiščenju	1. Sprememba načrta
Utrujenost in naglica	Napo v ... Varnem vzdrževanju	5. Hiti počasi!
Visoka hitrost in skrite nevarnosti	Napo ... pri tveganih opravilih	5. Tvegane kombinacije

Požar		
Požar	Napo v ... Nevarnost: kemikalije!	3. Vnetljivo
Požar	Zgodba o najboljših znakih	5. in 6. prizor
Požar	Zgodba o najboljših znakih	11. in 12. prizor
Požar	Zgodba o najboljših znakih	14. in 15. prizor

Elektrika		
Elektrika	Napo v: „Varnost na delovnem mestu ... in zunaj njega“	Odlomek, ko Napo pripravlja luči za zabavo

Stroji		
Stroji	Napove dogodivščine	5. Pravo varovanje ob pravem času
Stroji	Napo ... pri tveganih opravilih	Odpravi tveganje!

Hrup		
Izpostavljenost hrupu	Napo v prenehajte s tem hrupom!	Film v celoti

Kemikalije		
Nevarne kemikalije	Napo v ... Nevarnost: kemikalije!	Film v celoti

Zdrs in padci		
Nevarnost zdrsa	Napove dogodivščine	1. Pomembnost postavljanja varnostnih znakov
Padec po stopnicah	Napove dogodivščine	2. Varnostni znaki včasih niso dovolj
Padec po stopnicah	Napo v: „Varnost na delovnem mestu ... in zunaj njega“	Odlomek z Napom na stopnicah, polnih predmetov
Padec z višine	Napo v varno na gradbišču	2. Ne pustite se zmesti
Padajoči predmeti	Napo v varno na gradbišču	1. (V)gradimo varno(st)

Ročno premeščanje bremen		
Težka bremena	Napo v varno na gradbišču	5. Dobra ideja
Težka bremena	Napo v naredite si breme lažje!	3. Deli in vladaj
Težka bremena	Napo v naredite si breme lažje!	10. Tesno me objemi
Težka bremena	Napo v naredite si breme lažje!	6. Kdo je močnejši?
Neustrezna drža	Napo v naredite si breme lažje!	5. Skrajni pristop k ergonomiji
Neustrezna drža	Napo v naredite si breme lažje!	8. Ne pozabite se razgibati

Vibracije		
Vibracije	Napo v naredite si breme lažje!	1. Slabe vibracije

Druga učna ura Napovega Lova na nevarnosti učence seznaja z drugo platjo ocenjevanja tveganja: ukrepanjem in preprečevanjem.

Ta učni pripomoček je oblikovala EU-OSHA v sodelovanju s konzorcijem Napo – HSE (VB); DGUV (Nemčija), INAIL (Italija), INRS (Francija), SUVA (Švica) in AUVA (Avstrija).

